

**PENGGUNAAN KAEDAH PENGAJARAN BAHASA ARAB
DALAM KALANGAN GURU PERINGKAT SEKOLAH
RENDAH: SATU PENILAIAN**

NORMAZIDAH BT MAHMOOD

TESIS INI DISERAHKAN UNTUK MEMENUHI
KEPERLUAN UNTUK IJAZAH DOKTOR FALSAFAH

FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK

UNIVERSITI MALAYA

KUALA LUMPUR

2012

UNIVERSITI MALAYA
PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Nama : **NORMAZIDAH BT MAHMOOD** (No K.P : **650323-03-5588**)

No Pendaftaran/Matik: **THA 070014**

Nama Ijazah : **IJAZAH DOKTOR FALSAFAH**

Tajuk Tesis (“Hasil Kerja ini”)

**PENGGUNAAN KAEDAH PENGAJARAN BAHASA ARAB DALAM
KALANGAN GURU PERINGKAT SEKOLAH RENDAH: SATU PENILAIAN**

Bidang Penyelidikan : **PENDIDIKAN BAHASA ARAB**

Saya dengan sesungguhnya dan sebenarnya mengaku bahawa:

- (1) Saya adalah satu-satunya pengarang/penulis Hasil Kerja ini;
- (2) Hasil Kerja ini adalah asli;
- (3) Apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya dan satu pengiktirafan tajuk hasil kerja tersebut dan pengarang/penulisnya telah dilakukan di dalam Hasil Kerja ini;
- (4) Saya tidak mempunyai apa-apa pengetahuan sebenar atau patut semunasabahnya tahu bahawa penghasilan Hasil Kerja ini melanggar suatu hak cipta kerja yang lain;
- (5) Saya dengan ini menyerahkan kesemua dan tiap-tiap hak yang terkandung di dalam hakcipta Hasil Kerja ini kepada Universiti Malaya (“UM”) yang seterusnya mula dari sekarang adalah tuan punya kepada hakcipta di dalam Hasil Kerja ini dan apa-apa pengeluaran semula dan penggunaan dalam apa jua bentuk atau dengan apa jua cara sekalipun adalah dilarang tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis dari UM;
- (6) Saya sedar sepenuhnya sekiranya dalam masa penghasilan Hasil Kerja ini saya telah melanggar suatu hakcipta hasil kerja yang lain sama ada dengan niat atau sebaliknya, saya boleh dikenakan tindakan undang-undang atau apa-apa tindakan lain sebagaimana yang diputuskan oleh UM.

Tanda tangan Calon :

Tarikh: 14 Mac 2012

Diperbuat dan sesungguhnya diakui di hadapan,

Tandatangan Saksi:

Tarikh : 14 Mac 2012

Nama : **DR MOHD ZAKI BIN ABD RAHMAN**

Jawatan: **PENSYARAH/ PENYELIA**

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan menilai penggunaan kaedah pengajaran Bahasa Arab dalam kalangan guru peringkat sekolah rendah. Ia berpandukan kepada Model Robert Glaser, Sim dan La Francious. Fokus kajian adalah terhadap amalan pengajaran guru Bahasa Arab bagi mengetahui persepsi mereka terhadap pelaksanaan kurikulum dan pengajaran mata pelajaran Bahasa Arab melalui perancangan pengajaran, strategi pelaksanaan kaedah pengajaran, dan keberkesanan kaedah pengajaran yang dapat membantu dalam pencapaian hasil pembelajaran. Penilaian sendiri terhadap proses pengajaran yang telah dilaksanakan juga dinilai berdasarkan perancangan pengajaran, penggunaan bahan bantu mengajar dan pelaksanaan pengajaran. Kajian ini menggunakan kaedah tinjauan melalui soal selidik ke atas 217 orang guru j-QAF Bahasa Arab di dua buah negeri, iaitu Kelantan dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Data soal selidik ini dianalisis secara deskriptif dengan menggunakan perisian *Statistical Package for the Social Sciences* (SPSS) 11.5 bagi mendapatkan frekuensi, peratusan dan min. Kajian juga turut menggunakan kaedah kualitatif yang melibatkan dua orang guru melalui temu bual dan seorang guru melalui pemerhatian. Dapatan kajian menunjukkan kebanyakan guru menyatakan persetujuan dan kemampuan dalam melaksanakan amalan pengajaran. Lima kaedah yang kerap dan berkesan digunakan ialah kaedah dengar dan tutur, kaedah bacaan, kaedah ajuk dan hafaz, kaedah langsung, dan kaedah nahu dan terjemahan. Hasil kajian juga mendapati masa pengajaran yang diperuntukkan selama dua waktu seminggu adalah tidak mencukupi untuk melaksanakan proses pengajaran. Selain itu, pemilihan kaedah pengajaran adalah sangat penting untuk menjamin keberkesanan proses pengajaran dan pembelajaran ke arah mewujudkan suasana pembelajaran yang kondusif.

ABSTRACT

The main objective of this research is to evaluate the extent of which teaching methodology of Arabic language is adopted by the primary school teachers. For this purpose, the Robert Glaser, Sim and La Francious model is used. The focus of the research is the teacher's technique in teaching Arabic language in order to find out their perception regarding the application of curriculum and teaching of the subject through teaching plan, instructional learning strategy and the effectiveness of teaching methodology in achieving learning outcome. Self assessment on the teaching process is also evaluated based on teaching plan, learning aid and teaching implementation. The methodology adopted for the research is a survey through which questionnaires are distributed to 217 J-QAF teachers who are teaching the Arabic language in two States, i.e. Kelantan and Federal Territory Kuala Lumpur. These data obtained from the survey has been analysed using *Statistical Package for the Social Sciences* (SPSS) 11.5 to find the frequency, percentage and average. The research also adopts qualitative methodology through which two teachers are selected for interview and one teacher for observation. The finding of the research shows that most teachers confirm their willingness and capability in implementing the teaching practice. Five most frequently used methodologies identified are speaking and listening, reading, imitating and memorizing, direct methodology, and grammatical and translation method. The finding of the research also identifies that learning time allocated i.e. two periods per week are insufficient to implement the teaching process. Besides that, the choice of teaching methodology is essential to ensure the effectiveness of teaching and learning process to promote a conducive learning environment.

DEDIKASI

Istimewa buat...

Suamiku tercinta Saifuddin bin Hussin yang banyak membantu tanpa jemu dan sentiasa berkorban kasih sayang dan masa. Sokongan dan dorongan serta doa diberikan amat bernilai buatku.

Anakanda Puteri kesayanganku Sulhana Auni yang sentiasa menjadikan hidup ini semakin ceria dan bahagia.

Ibu bapaku yang dihormati dan disayangi yang telah banyak berkorban dan sentiasa mendoakan agarku berjaya dalam menuntut ilmu iaitu Ayahanda tersayang Hj Mahmood bin Hj Abd. Rahman dan Bonda tercinta Hjh Jaradah bt Abas

Serta

Ayahanda mertua Hj Hussin bin Ab.Rahman dan Bonda tercinta Hjh Hafsa bt Kassim.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah. Segala pujian dipanjatkan ke hadrat Allah SWT, selawat dan salam yang berterusan lagi berkekalan ke atas junjungan besar Nabi Muhammad SAW.

Kesyukuran ku panjatkan kepadaMu ya Allah kerana dengan izinMu, tesis ini dapat disiapkan.

Jutaan terima kasih ditujukan khusus kepada Dekan Fakulti Bahasa dan Linguistik serta seluruh pensyarah dan staf Fakulti Bahasa & Linguistik Universiti Malaya yang memberi peluang, bimbingan serta sumbangan idea dan material bagi memudahkan penyempurnaan tesis ini.

Setinggi-tinggi penghargaan saya tujukan khusus kepada penyelia saya Dr. Mohd Zaki bin Abd Rahman yang telah banyak memberi tunjuk ajar serta bimbingan sehingga terhasilnya tesis ini. Tidak lupa juga ucapan terima kasih kepada Dr Mohd Rosdi bin Ismail yang telah memberi bimbingan di peringkat awal penulisan ini kepada saya.

Penghargaan juga diberikan kepada tenaga pengajar Metodologi Penyelidikan iaitu Dr Jawakhir binti Mior Ja'afar dan Prof. Madya Dr Faridah Noor binti Mohd Noor yang telah menyampaikan ilmu sepanjang pengajian saya.

Seterusnya tidak lupa juga, saya merakamkan jutaan terima kasih kepada Bahagian Tajaan Pendidikan Kementerian Pelajaran Malaysia yang bermurah hati kerana memberi peluang cuti belajar kepada saya untuk menyambung pengajian di peringkat Ijazah Kedoktoran. Terima kasih juga kepada kakitangan Bahagian Tajaan Pendidikan KPM yang sentiasa membantu dengan penuh tanggungjawab.

Begitu juga kepada semua perpustakaan yang sentiasa menerima kunjungan penulis dan menyediakan bahan-bahan bernilai yang diperlukan sepanjang kajian ini dijalankan. Perpustakaan tersebut ialah Perpustakaan Utama Universiti Malaya, Perpustakaan Fakulti Bahasa & Linguistik, Perpustakaan Fakulti Pendidikan Universiti Malaya, Perpustakaan Fakulti Pendidikan Universiti Kebangsaan Malaysia, Perpustakaan Institut Pendidikan Guru Malaysia (Kampus Pendidikan Islam) Bangi dan Pusat Dokumentasi,

Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan Kementerian Pelajaran Malaysia.

Jasamu dikenang diucapkan kepada individu-individu dan pihak yang telah banyak membantu iaitu Ustaz Mhd Roslaile bin Mohamad Noor di Pejabat Pelajaran Daerah Bachok, Ustaz Mohd Azizi bin Nik Muhammad di Pejabat Pelajaran Daerah Kota Bharu, Ustaz Wan Mohd Zaidi bin Wan Mahmood di Jabatan Pelajaran Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Jabatan Pelajaran Negeri Kelantan dan Jabatan Pelajaran Negeri Selangor, guru-guru j-QAF Bahasa Arab di Kelantan, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Selangor kerana sudi memberi kerjasama yang baik dalam pengumpulan data.

Tidak ketinggalan juga, saya merakamkan jutaan terima kasih yang tidak terhingga kepada Dr Nik Mohd Rahimi bin Nik Yusoff, Dr Muhammad Azhar bin Zailani dan Dr Saupi bin Man yang sama-sama membantu dalam kajian ini. Juga istimewa buat rakan seperjuangan, Siti Aishah Ashaari dan Gazilah Md Isa yang sentiasa menyuntik semangat untuk terus berjaya.

Akhir sekali syukran jazilan kepada keluarga tercinta...kakak-kakak, abang dan adik-adik serta semua individu dan pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam memberi bantuan sehingga tesis ini dapat disiapkan dengan jayanya.

Normazidah binti Mahmood
No 18, Jalan Penggawa 12/2,
Bandar Mahkota Cheras, Seksyen 2,
43200 Cheras, Selangor.

KANDUNGAN

MUKA SURAT

Tajuk	i
Perakuan Keaslian Penulisan	ii
Abstrak	iii
Abstract	iv
Dedikasi	v
Penghargaan	vi
Kandungan	viii
Jadual Transliterasi	xiii
Senarai Rajah	xv
Senarai Jadual	xvii
Senarai Singkatan	xix

BAB 1: PENGENALAN

1.0	Pendahuluan	1
1.1	Latar Belakang Kajian	2
1.2	Pernyataan Masalah	6
1.3	Objektif Kajian	14
1.4	Soalan Kajian	15
1.5	Kepentingan Kajian	16
1.6	Hipotesis Kajian	18
1.7	Kerangka Konseptual Kajian	19
1.8	Batasan Kajian	23
1.9	Bidang Kajian	26
1.10	Definisi Operasional	26
1.10.1	Penggunaan	27
1.10.2	Kaedah	27
1.10.3	Pengajaran	28
1.10.4	Bahasa Arab	30
1.10.5	Guru	32

1.11	Rangka Kajian	34
1.12	Kesimpulan	35

BAB 2: TINJAUAN KAJIAN BERKAITAN

2.0	Pendahuluan	37
2.1	Falsafah Pendidikan Kebangsaan	40
2.2	Falsafah Pendidikan Islam	42
2.3	Latar Belakang Pelaksanaan Bahasa Arab Di Peringkat Sekolah Kebangsaan	42
2.4	Teori-Teori Pembelajaran	48
2.5	Model Pengajaran	53
2.6	Prinsip-Prinsip Pengajaran	56
2.7	Keberkesanan Pengajaran	61
2.8	Peranan Guru	71
2.9	Kaedah-Kaedah Pengajaran	82
2.9.1	: Kaedah Pengajaran Bahasa Arab	89
2.9.2	: Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Kaedah Pengajaran Bahasa Arab	106
2.10	Kajian-Kajian Lepas Yang Berkaitan Pengajaran Guru	111
2.11	Kesimpulan	129

BAB 3: METODOLOGI KAJIAN

3.0	Pendahuluan	130
3.1	Reka Bentuk Kajian	130
3.2	Populasi dan Sampel Kajian	132
3.3	Instrumen Kajian	136
3.3.1	: Soal selidik	137
3.3.2	: Temu bual	145
3.3.3	: Pemerhatian	149
3.4	Pengumpulan Data	151
3.5	Prosedur Kajian	153
3.6	Kajian Rintis	155
3.7	Analisis Data	158

3.8	Kesahan dan Kebolehpercayaan	159
3.9	Kesimpulan	162

BAB 4: ANALISIS DATA DAN DAPATAN KAJIAN.

4.0	Pendahuluan	163
4.1	Analisis Dapatan Kajian Tinjauan	164
4.1.1	: Bahagian 1: Amalan Pengajaran Guru	164
4.1.1.1	: Persepsi Guru Terhadap Pelaksanaan Kurikulum dan Pengajaran Bahasa Arab.	165
4.1.1.2	: Perancangan Pengajaran	182
4.1.1.3	: Strategi Pelaksanaan Kaedah Pengajaran	186
4.1.1.4	: Keberkesanan Kaedah Pengajaran Bahasa	197
4.1.1.5	: Pemilihan Kaedah Mengikut Urutan Keutamaan Berdasarkan Pelaksanaan Kaedah Yang Telah Dijalankan.	202
4.1.1.6	: Adakah Terdapat Kaedah Pengajaran Yang Tidak Pernah Anda Gunakan Dalam Proses Pengajaran Bahasa Arab?	203
4.1.2	: Bahagian 2: Penilaian Kendiri Atau Refleksi Terhadap Proses Pengajaran Yang Telah Dilaksanakan.	203
4.1.2.1	: Aspek Perancangan Pengajaran	203
4.1.2.2	: Penggunaan Bahan Bantu Mengajar	205
4.1.2.3	: Aspek Pelaksanaan Pengajaran	211
4.1.3	: Bahagian 3: Kekangan Dalam Pengajaran Bahasa Arab	215
4.1.3.1	: Kekangan Dari Aspek Masa Pengajaran	216
4.1.3.2	: Kekangan Dari Aspek Murid	216
4.1.3.3	: Kekangan Dari Aspek Bahan Bantu Mengajar	217
4.1.3.4	: Kekangan Dari Aspek Kursus dan Latihan	218
4.1.3.5	: Faktor-faktor lain	219
4.1.4	: Bahagian 4: Latar belakang Guru	228

4.2	Analisis Dapatan Kualitatif	237
4.2.1	: Temu bual	237
4.2.2	: Pemerhatian	238
4.3	Kesimpulan	242
BAB 5: RUMUSAN DAN CADANGAN		
5.0	: Pendahuluan	244
5.1	: Rumusan Dapatan Tinjauan	245
5.1.1	: Dari Segi Amalan Pengajaran Guru	245
5.1.1.1	: Persepsi Guru Terhadap Pelaksanaan Kurikulum dan Pengajaran Guru	245
5.1.1.2	: Perancangan Pengajaran	247
5.1.1.3	: Strategi Pelaksanaan Kaedah Pengajaran	248
5.1.1.4	: Keberkesanan Kaedah Pengajaran Bahasa Arab	249
5.1.1.5	: Pemilihan Kaedah Mengikut Urutan Keutamaan	251
5.1.1.6	: Adakah Terdapat Kaedah Pengajaran Yang Tidak Pernah Digunakan Dalam Proses Pengajaran Bahasa Arab	252
5.1.2	: Penilaian Kendiri atau Refleksi Terhadap Proses Pengajaran Yang Telah Dilaksanakan	252
5.1.2.1	:Aspek Perancangan Pengajaran	252
5.1.2.2	:Penggunaan Bahan Bantu Mengajar	252
5.1.2.3	:Aspek Pelaksanaan Pengajaran	254
5.1.3	: Kekangan Dalam Pengajaran Bahasa Arab	254
5.1.4	: Latar belakang Guru	256
5.2	: Rumusan Dapatan Kualitatif	257
5.2.1	Temu bual	257
5.2.1.1	: Temu bual Responden Pertama	257
5.2.1.2	: Temu bual Responden Kedua	259
5.2.2	Pemerhatian	261

5.3 : Rumusan Umum	265
5.4 : Implikasi Kajian	268
5.4.1 Cadangan Model Pengajaran	270
5.5 : Cadangan	275
5.6: Kesimpulan	282
RUJUKAN	283
LAMPIRAN	
Lampiran 1 : Borang Soal Selidik Guru	301
Lampiran 2 : Borang Temu Bual Guru	314
Lampiran 3 : Borang Senarai Semak Pemerhatian	319
Lampiran 4 : Transkrip Temu bual	324
4.1. Transkrip Temu bual 1	324
4.2. Transkrip Temu bual 2	329
Lampiran 5 : Surat-surat rasmi yang berkaitan (Kebenaran Menjalankan Kajian)	334
5.1. Surat Kebenaran Daripada Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan KPM	334
5.2. Surat Kebenaran Daripada JPN Kelantan	336
5.3. Surat Kebenaran Daripada JPN Selangor	337
5.4. Surat Kebenaran Daripada JPN WP Kuala Lumpur	338
5.5. Surat Kebenaran Daripada JPN WP Kuala Lumpur	339

JADUAL TRANSLITERASI

Perkataan Arab dieja dalam huruf rumi dengan berdasarkan kepada Pedoman Transliterasi Huruf Arab Ke Huruf Jawi Terbitan Dewan Bahasa dan Pustaka Kuala Lumpur tahun 1988. Sistem Transliterasi ini adalah seperti berikut;

Bil	Huruf Arab	Transliterasi
1.	ا	a
2.	ب	b
3.	ت	t
4.	ث	th
5.	ج	j
6.	ح	ḥ
7.	خ	kh
8.	د	d
9.	ذ	dh
10.	ر	r
11.	ز	z
12.	س	s
13.	ش	sy
14.	ص	ṣ
15.	ض	ḍ
16.	ط	ṭ
17.	ظ	ẓ
18.	ع	‘
19.	غ	gh
20.	ف	f
21.	ق	q
22.	ك	k
23.	ل	l
24.	م	m

Bil	Huruf Arab	Transliterasi
25.	ن	n
26.	هـ	h
27.	و	w
28.	ء	,
29.	ي	y
30.	ة	ṭ

Vokal pendek		Vokal panjang		Diftong	
اَ	a	اَ	ā		
اِ	i	اِي	ī	أَيَّ	ay
اُ	u	اُو	ū	أَوْ	aw

SENARAI RAJAH

	Rajah	Tajuk	Ms
1.	Rajah 1.1	Model Pengajaran Robert Glaser	19
2.	Rajah 1.2	Model Pengajaran Sim	20
3.	Rajah 1.3	Model Pengajaran La Francios	21
4.	Rajah 1.4	Kerangka Konseptual Kajian	22
5.	Rajah 2.1	Model Pengajaran Robert Glaser	54
6.	Rajah 2.2	Model Pengajaran Sim	55
7.	Rajah 2.3	Model Pengajaran La Francios	56
8.	Rajah 2.4	Perhubungan proses pengajaran dengan keberkesanan pengajaran	67
9.	Rajah 2.5	Komponen proses pengajaran	68
10.	Rajah 2.6	Faktor-faktor yang terdapat dalam persekitaran pembelajaran	72
11.	Rajah 2.7	Model Konseptual Falsafah Pendidikan Guru	81
12.	Rajah 3.1	Langkah pengumpulan data dan penganalisan data	153
13.	Rajah 4.1	Taburan kekerapan mengikut jantina.	228
14.	Rajah 4.2	Taburan kekerapan kelayakan ijazah pertama guru j-QAF	230
15.	Rajah 4.3	Taburan kekerapan bidang pengkhususan ijazah pertama	231

	Rajah	Tajuk	Ms
16.	Rajah 4.4	Taburan kekerapan ikhtisas KPLI guru j-QAF	232
17.	Rajah 4.5	Taburan kekerapan tempoh perkhidmatan guru j-QAF	232
18.	Rajah 4.6	Taburan kekerapan mengikuti kursus bahasa Arab	235
19.	Rajah 5.1	Cadangan Model Pengajaran Bahasa Arab di Peringkat Sekolah Rendah	271

SENARAI JADUAL

	Jadual	Tajuk	Ms
1.	Jadual 3.1	Jadual penentuan saiz sampel Krejcie dan Morgan (1970).	134
2.	Jadual 3.2	Bilangan guru j-QAF mengikut kohort	134
3.	Jadual 4.1	Taburan kekerapan amalan pengajaran mengenai persepsi guru terhadap bahan pengajaran	170
4.	Jadual 4.2	Taburan kekerapan amalan pengajaran mengenai persepsi guru terhadap pengetahuan kaedah pengajaran Bahasa Arab.	177
5.	Jadual 4.3	Taburan kekerapan amalan pengajaran mengenai persepsi guru terhadap kemahiran pedagogi	181
6.	Jadual 4.4	Taburan kekerapan perancangan pengajaran	185
7.	Jadual 4.5	Taburan kekerapan strategi pelaksanaan proses pengajaran dan kaedah pengajaran	190
8.	Jadual 4.6	Taburan kekerapan strategi pelaksanaan kaedah pengajaran	192
9.	Jadual 4.7	Taburan kekerapan keberkesanan kaedah pengajaran yang digunakan mengikut pandangan guru.	201
10.	Jadual 4.8	Pemilihan kaedah mengikut urutan keutamaan keberkesanan	202

	Jadual	Tajuk	Ms
11.	Jadual 4.9	Taburan kekerapan dari aspek perancangan pengajaran	205
12.	Jadual 4.10	Taburan kekerapan dari aspek penggunaan bahan bantu mengajar.	210
13.	Jadual 4.11	Taburan kekerapan dari aspek pelaksanaan pengajaran.	214
14.	Jadual 4.12	Kekangan yang terdapat dalam pengajaran Bahasa Arab.	221
15.	Jadual 4.13	Taburan kekerapan lingkungan umur guru j-QAF	229
16.	Jadual 4.14	Taburan kekerapan tahap minat mengajar Bahasa Arab	233
17.	Jadual 4.15	Taburan kekerapan tahap seronok mengajar Bahasa Arab	234
18.	Jadual 5.1	Taburan kefahaman guru terhadap kaedah-kaedah	246
19.	Jadual 5.2	Taburan kekerapan pelaksanaan kaedah pengajaran	249
20.	Jadual 5.3	Rumusan taburan keberkesanan kaedah pengajaran mengikut pandangan guru	250
21.	Jadual 5.4	Rumusan kekerapan penggunaan bahan bantu mengajar mengikut susunan urutan	253

SENARAI SINGKATAN

Bil	Singkatan	Maksud
1.	BA	Bahasa Arab
2.	BAKSK	Bahasa Arab Komunikasi Sekolah Kebangsaan
3.	BBM	Bahan Bantu Mengajar
4.	Bil.	Bilangan
5.	BPG	Bahagian Pendidikan Guru
6.	BPI	Bahagian Pendidikan Islam
7.	DII	Dan lain-lain
8.	et al	Dan lain-lain
9.	FPI	Falsafah Pendidikan Islam
10.	FPK	Falsafah Pendidikan Kebangsaan
11.	FPN	Falsafah Pendidikan Negara
12.	HSP	Huraian Sukatan Pelajaran
13.	IPGM	Institut Pendidikan Guru Malaysia
14.	IPG KBMM	Institut Pendidikan Guru Kampus Bahasa Melayu Malaysia
15.	IPG KIK	Institut Pendidikan Guru Kampus Ilmu Khas
16.	IPG KKB	Institut Pendidikan Guru Kampus Kota Bharu
17.	IPG KPI	Institut Pendidikan Guru Kampus Pendidikan Islam
18.	IPG KKT	Institut Pendidikan Guru Kampus Kuala Terengganu

Bil	Singkatan	Maksud
19.	IPG KSM	Institut Pendidikan Guru Kampus Sultan Mizan
20.	IPG KPT	Institut Pendidikan Guru Kampus Pendidikan Teknik
21.	IPTA	Institut Pengajian Tinggi Awam
22.	IPTS	Institut Pengajian Tinggi Swasta
23.	JAPIM	Jabatan Pendidikan Islam & Moral
24.	Jld	Jilid
25.	JPN	Jabatan Pelajaran Negeri
26.	j-QAF	Jawi, al Quran, Bahasa Arab dan Farḍu ‘Ain
27.	KPLI	Kursus Perguruan Lepas Ijazah
28.	KPLI LPBS j-QAF	Kursus Perguruan Lepas Ijazah, Latihan Perguruan Berasaskan Sekolah, Jawi- al Quran, Bahasa Arab, Farḍu ‘Ain
29.	KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
30.	NILAM	Nilai Ilmu Amalan Membaca
31.	No.	Nombor
32.	P&p	Pengajaran dan Pembelajaran
33.	P.Islam	Pendidikan Islam
34.	PPD	Pejabat Pelajaran Daerah
35.	RMK-9	Rancangan Malaysia Ke9
36.	SAW	ṢallalLāh ‘Alayh wa Sallam

Bil	Singkatan	Maksud
37.	SWT	Ṣubḥānah wa Ta‘ālā
38.	SK	Sekolah Kebangsaan
39.	SMKA	Sekolah Menengah Kebangsaan Agama
40.	SP	Sukatan Pelajaran
41.	Th	Tahun
42.	t,th	Tiada tahun
43.	UIAM	Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
44.	UKM	Universiti Kebangsaan Malaysia
45.	UM	Universiti Malaya
46.	UPM	Universiti Putra Malaysia
47.	USIM	Universiti Sains Islam Malaysia